

Notat

Dato: 21-08-2020

Reference: Lars Tiede Barsballe/EHH

Journalnr.: 20/1699

Justeret og præciseret - analyse af førtidspension og fleksjobordningen

Erhvervs- og arbejdsmarkedsudvalget besluttede den 29. januar 2020 at opdatere udvalgets budgetanalyse fra 2019 med fokus på afgang til selvforsørgelse, herunder fødekæden til førtidspension og seniorpension. Opdateringen af budgetanalysen vil fokusere på:

- a. Udviklingen i andelen af arbejdsstyrken, som er visiteret til fleksjobordningen samt andelen som modtager førtidspension. Arbejdsstyrken defineres som 16-66 årige, som enten er i beskæftigelse eller står til rådighed for arbejdsmarkedet.
- b. Afgange fra aktivitetsparat kontanthjælp samt ressource- eller jobafklaringsforløb
- c. Hvilke økonomiske behov er der fremadrettet på førtidspension og fleksjobordningen.

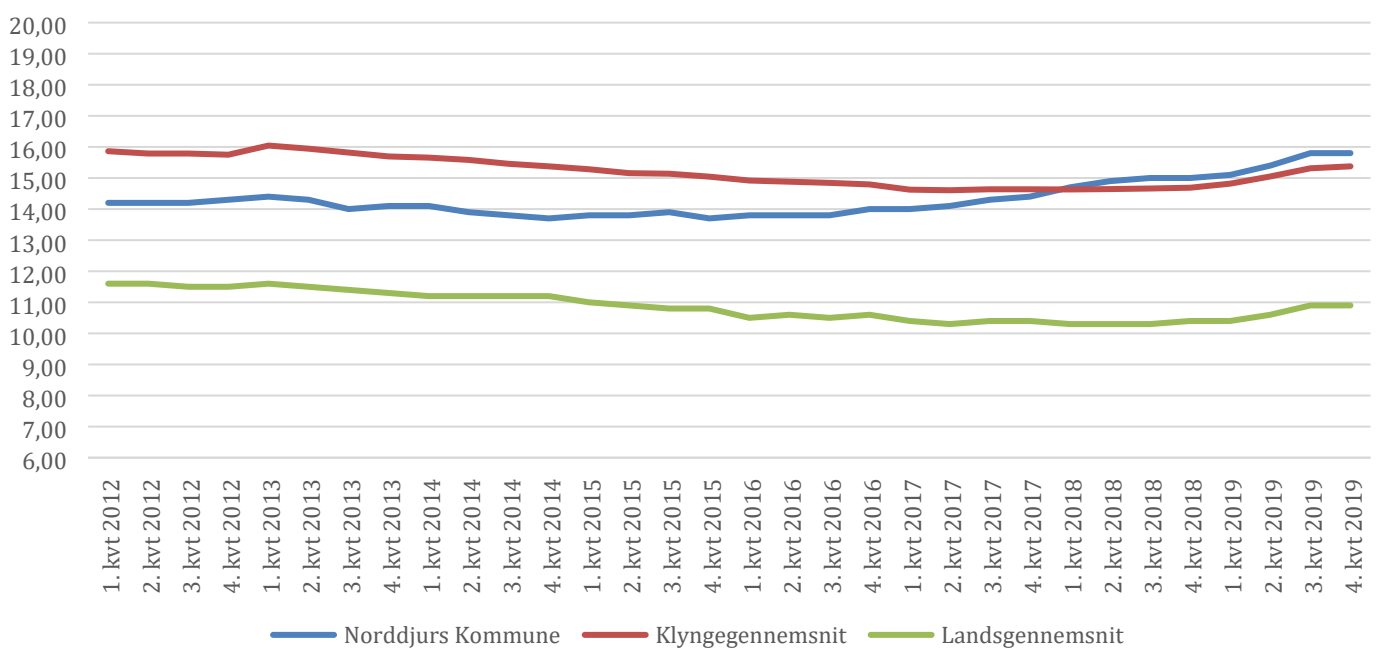
I forhold til ovenstående konkluderes der følgende:

- a. Tilgangen til fleksjobordningen og førtidspension er stabiliseret. Andelen af arbejdsstyrken, som er visiteret til fleksjobordningen samt andelen som modtager førtidspension, ligger marginalt højere end gennemsnittet for klyngekommunerne, men dette skyldes bl.a. den stigende pensionsalder.
- b. Antallet af borgere, som tilkendes førtidspension eller visiteres til fleksjobordningen, har ligget stabilt fra 2018 til 2019. Dette gælder især for førtidspensionstilkendelserne. Det samlede antal afsluttede forløb er faldende og dermed udgør førtidspension og fleksjobordningen en større andel af det samlede antal afsluttede forløb. Dette skyldes at bl.a. at mange af de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere i 2019 havde svært ved at komme ud på arbejdsmarkedet under normale eller særlige vilkår
- c. De økonomiske behov for førtidspension og fleksjobordningen afhænger af tilgangen til seniorpension. Det må forventes, at de samlede udgifter til førtidspension, fleksjobordningen og seniorpension vil stige fra 2020 til 2021, da indførelsen af seniorpensionen udgør en udvidelse af målgruppen.

Udviklingen i andelen af arbejdsstyrken som modtager førtidspension og er visiteret til fleksjobordningen

Figuren nedenfor viser udviklingen i andelen af arbejdsstyrken i Norddjurs Kommune, hele landet samt de tidligere klyngekommuner som er fleksjobvisiteret eller førtidspensionister siden 1. kvartal 2012¹. Der tages udgangspunkt i 1. kvartal 2012, da reformen af førtidspension og fleksjob trådte i kraft 1. januar 2013.

Figur 1 - udviklingen i andelen af arbejdsstyrken, som modtager førtidspension eller er fleksjobvisiteret i Norddjurs Kommune, klyngekommuner samt landsplan

Kilde: Jobindsats.dk, den 20. april 2020

Figuren viser, at andelen af arbejdsstyrken, som modtager førtidspension eller er visiteret til fleksjobordningen i Norddjurs Kommune ligger højere end gennemsnittet i klyngen. Andelen er 15,8 % i Norddjurs Kommune og gennemsnittet er 15,4 % i klyngen, dvs en forskel på 0,4 pct. point eller 71 fuldtidspersoner ud af ca. 2.700.

En del af stigningen skyldes dog, at den 1. januar 2019 og 1. januar 2020 steg pensionsalderen til hhv. 65,5 år og 66 år. Dette betyder, at antallet af førtidspensionister steg i 1. halvår 2019 og 1. halvår 2020 fordi der ikke er afgang til folkepension. Folkepensionsalderen vil fortsætte med at stige indtil 2022, hvor den vil være 67 år. Ifølge NB-Beskæftigelse steg antallet af førtidspensionister i Norddjurs Kommune med 42 personer på grund af den stigende pensionsalder². Dermed skyldes stigningen i antallet af

¹ De tidligere klyngekommuner er Esbjerg, Fredericia, Guldborgsund, Ishøj, Kalundborg, Nyborg, Odsherred, Randers, Samsø, Skive, Slagelse, Thisted, Tønder, Vesthimmerland, Vordingborg

² <https://www.nb-beskaeftigelse.dk/2020/01/28/fakta-flere-foertidspensionister-i-2019-skyldes-senere-folkepension/>

førtidspensionister ikke en stigning i tilgangen, men et fald i afgangen fra førtidspension.

Udviklingen i tilkendelser fra jobindsats.dk viser en stigning på 9, fra 134 i 2018 til 143 i 2019. Dette er dog ikke en retvisende beskrivelse af udviklingen, da en række sager efter direktørens beslutning afventede gennemførelsen af den daværende evaluering og den politiske reaktion på denne.

37 sager blev sendt retur til genvurdring og derfor blev der først truffet afgørelse i 2019 i stedet for i 2018. Af de 37 sager blev 27 tilkendt en førtidspension. Hvis afgørelsen var blevet truffet i 2018 i stedet for 2019, ville der være tilkendt 161 førtidspensioner i 2018 og 116 i 2019. Dermed er der reelt sket et fald i antallet af nytilkendelser på 45, svarende til et fald på 28,0%.

Samlet set må det dog forventes, at den samlede andel af arbejdsstyrken, som vil modtage en permanent ydelse enten førtidspension, seniorpension eller være en del af fleksjobordningen vil stige, da målgruppen for seniorpensionen dækker over borgere, som ikke ville kunne tilkendes førtidspension eller et fleksjob.

Afgange fra aktivitetsparat kontanthjælp samt ressource- eller jobafklaringsforløb
 Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og deltagere i et ressource- eller jobafklaringsforløb, udgør størstedelen af men ikke hele målgruppen for fleksjobordningen eller førtidspension. Derfor er det relevant at fokusere på det forsørgelsesgrundlag, som borgerne har efter, at deres ydelsesforløb er afsluttet. Det er ikke muligt at lave en opgørelse over forsørgelsesgrundlaget efter sygedagpenge. Opgørelsen viser, om forsyningskæden fra de viste ydelser til de permanente ydelser - dvs førtidspension og fleks/ly - er knækket. Da ikke alle ydelser er med, viser den ikke noget om udviklingen i tilgang til de permanente ydelser.

I tabellerne nedenfor ses forsørgelsesgrundlaget for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere eller deltagere i et ressource- eller jobafklaringsforløb, 1 måned efter at ydelsesforløbet er afsluttet. Overordnet set viser tabellerne, at andelen af borgere, som afsluttes til førtidspension og fleksjobordningen, er steget fra 2018 til 2019.

Tabel 1 - Forsørgelsesgrundlag 1 måned efter afsluttet forløb for aktivitetsparat kontanthjælp i pct.			
Forsørgelsesgrundlag	2017	2018	2019
Beskæftigelse, uddannelse eller selvforsørgelse	32,0	43,1	30,6
Andre ydelser	15,6	7,3	13,2
Fleksjobordningen	26,6	25,7	22,5
Førtidspension	25,8	23,9	33,7
I alt	100,0	100,0	100,0

Kilde: Jobindsats.dk, den 20. april 2020

Tabel 2 - Forsørgelsesgrundlag 1 måned efter afsluttet forløb for ressourceforløb i pct.			
Forsørgelsesgrundlag	2017	2018	2019
Beskæftigelse, uddannelse eller selvforsørgelse	12,3	16,2	2,4
Andre ydelser	8,1	0,0	11,8
Fleksjobordningen	26,5	29,7	21,5
Førtidspension	53,1	54,1	64,3
I alt	100,0	100,0	100,0

Kilde: Jobindsats.dk, den 20. april 2020

Tabel 3 - Forsørgelsesgrundlag 1 måned efter afsluttet forløb for jobafklaringsforløb i pct.			
Forsørgelsesgrundlag	2017	2018	2019
Beskæftigelse, uddannelse eller selvforsørgelse	26,1	42,3	40,3
Andre ydelser	31,4	26,6	25,7
Fleksjobordningen	22,8	18,3	18,5
Førtidspension	19,7	12,8	15,5
I alt	100,0	100,0	100,0

Kilde: Jobindsats.dk, den 20. april 2020

Andelen, som tilkendes førtidspension eller visiteres til fleksjobordningen, er steget, fordi der fra 2017 til 2019 er sket et fald i det samlede antal af afsluttede forløb. Tabellen nedenfor viser, at der i 2018 i alt blev 141 personer tilkendt førtidspension eller visiteret til fleksjobordningen. I 2019 var dette antal steget til 143 personer, hvilket viser at tilgangen til de to ordninger har stabiliseret sig, og at de stærkere ledige har forladt kontanthjælp.

Tabel 4 - Antal afsluttede forløb i alt			
Forsørgelsesgrundlag 1 måned efter afsluttet forløb	2017	2018	2019
Beskæftigelse, uddannelse eller selvforsørgelse	122	149	102
Andre ydelser	93	55	52
Fleksjobordningen	85	70	59
Førtidspension	101	71	84
I alt	401	345	297

Kilde: Jobindsats.dk, den 20. april 2020

Hvilke økonomiske behov er der fremadrettet på førtidspension og fleksjobordningen

Udviklingen i de økonomiske behov for førtidspension og fleksjobordningen hænger sammen med udviklingen i seniorpensionen, som blev indført 1. januar 2020. Derfor gennemgås alle tre forsørgelsestyper.

Seniorpension

Antallet af nytilkendelser til førtidspension og visiteringer til fleksjobordningen er afhængig af udviklingen i antallet af borgere, som visiteres til seniorpensionen. Målgruppen for seniorpensionen er borgere som maksimalt har 6 år til folkepensionsalderen, haft en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet og som har en arbejdssevne på 15 timer om ugen eller mindre.

Ultimo april 2020 var der bevilget 50 seniorpensioner i Norddjurs Kommune. Der antages, at nogle af disse borgere ville have været i målgruppen for førtidspension, hvis seniorpensionen ikke var blevet indført 1. januar 2020. Samtidig er nogle af de borgere som på nuværende tidspunkt modtager ledighedsydelse, i målgruppen for seniorpensionen og vil derfor forlade fleksjobordningen.

Udviklingen i antallet af nytilkendelser til seniorpension følges tæt for løbende at kunne vurdere konsekvenserne for 2020 og 2021. Vilklårene for at blive visiteret til seniorpensionen er lempeligere end f.eks. til førtidspension. Derfor vil borgere, som hverken ville være i målgruppen for førtidspension eller fleksjobordningen, være berettiget til seniorpension.

De økonomiske konsekvenser af indførselen af seniorpensionen er endnu ikke forhandlet mellem Regeringen og KL. Dette forventes at blive gjort i forbindelse med Økonomiaftalen for 2021.

Førtidspension

Der er budgetteret med 125 nytilkendelser til førtidspension i 2020 og 100 nytilkendelser i overslagsårene 2021-2023.

Tabel 5 - Antal nytilkendelser til førtidspension i Norddjurs Kommune	
År	Antal tilkendelser
2014	36
2015	96
2016	142
2017	147
2018	134 ³
2019	143 ⁴
Jan.-feb. 2020	19

Kilde: Jobindsats.dk, den 20. april 2020

Udviklingen i antallet af nytilkendelser følges tæt for at kunne vurdere, om der vil blive nytilkendt mere end de budgetterede 125 førtidspensioner i 2020. Det vurderes, at det budgetterede antal på 125 nytilkendelser vil blive overholdt. Udviklingen i antallet af nytilkendelser i 2021 og frem, afhænger delvis af udviklingen i antallet af seniorpensionister.

Antallet af førtidspensionister vil stige i 2021 og 2022 på grund af forøgelsen af pensionsalderen. Norddjurs Kommune bliver helt eller delvist kompenseret for denne udgift via bloktilskuddet.

³ De 134 er ikke retvisende, jf. beslutningen om at afvente afgørelser ved årsskiftet, det rette tal er 161

⁴ 143 er ikke det rette tal, jf. note 1, det rette tal er 116

Fleksjobordningen

Budgetopfølgningen pr. ultimo marts 2020, som erhvervs- og arbejdsmarkedsudvalget behandlede den 29. april 2020, viste et forventet samlet mindreforbrug på 2,0 mio. kr.

Tabellen nedenfor viser, at dette skyldes at der både forventes at være færre fleksjobansatte samt ledighedsydelsesmodtagere end budgetteret i 2020.

Tabel 6 – forventet antal fuldtidspersoner i 2020, samt det budgetterede antal fuldtidspersoner i budget 2020 og 2021			
Ydelse	Forventet antal fuldtidspersoner 2020	Budget 2020	Budget 2021 Overslagsår
Fleksjob	799	805	805
Ledighedsydelse	163	168	171
I alt	962	973	976

Kilde: Budgetopfølgning pr. ultimo marts 2020 og budget 2021.

Gennemsnitsprisen pr. fleksjobansat vil stige fra 2020 til 2021, da andelen af fleksjobansatte efter ny ordning fortsætter med at stige. Fleksjob oprettet under den gamle ordning har en lavere nettoomkostning for Norddjurs Kommune end fleksjob efter den ny ordning. Så i et scenarie, hvor det samlede antal fleksjobansatte ikke stiger, vil de samlede udgifter til fleksjob stadig stige, på grund af skiftet fra gammel til ny ordning.

For nogle af de ledighedsydelsesmodtagere, som er tilknyttet den gamle fleksjobordning, modtager Norddjurs Kommune ikke refusion på forsørgelsesudgifterne. Hvis mange af disse ledighedsydelsesmodtagere bliver visiteret til seniorpension, kan gennemsnitsprisen pr. ledighedsydelsesmodtager falde.

Tabel 7 - Antal fuldtidspersoner i fleksjob i Norddjurs Kommune samt andel i pct., opdelt efter ny og gammel ordning						
Ordning	Antal fuldtidspersoner			Andel i pct.		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Fleksjob efter ny ordning	435	524	593	67,7	73,9	78,2
Fleksjob efter gammel ordning	208	185	165	32,3	26,1	21,8
I alt	643	709	758	100,0	100,0	100,0

Kilde: Jobindsats.dk den 20. april 2020

Overordnet konklusion på analysen

Andelen af arbejdsstyrken som modtager førtidspension eller er visiteret til fleksjobordningen er højere end gennemsnittet for klyngekommunerne, men stigningstakten har stabiliseret sig. Det gælder især for udviklingen af nytilkendelser. En del af stigningen siden 1. januar 2019 skyldes forhøjelsen af pensionsalderen, og den specielle situation ifm bevillinger hen over årsskiftet.

Overordnet har antallet af borgere som afsluttes fra aktivitetsparat kontant- eller uddannelseshjælp samt ressource- eller jobafklaringsforløb til førtidspension eller visiteres til fleksjobordningen været stabilt, når 2018 og 2019 sammenlignes. Da der afsluttes færre sager, udgør disse sager dog i procent en større andel.

De økonomiske behov fremadrettet til førtidspension og fleksjobordningen forventes nu at udvikle sig jævnt og uden markante negative udviklinger i udgiftsniveauet, som mellem 2016 og 2017.